

ЛЕКЦІЯ

Тема: Культура Стародавнього Єгипту

Мета: Ознайомити студентів із культурно – мистецькими особливостями культури Стародавнього Єгипту. Виховати естетичну культуру майбутніх спеціалістів.

План

- 1. Історія державності та культури Стародавнього Єгипту.*
- 2. Формування культу богів.*
- 3. Споруди потойбічного культу.*
- 4. Система писемності.*

Лекційний матеріал

1. Історія державності та культури Стародавнього Єгипту.

Первісні уявлення і багато релігійних культів, що були характерні для єгипетської релігії, зберегли своє значення протягом усієї історії Стародавнього Єгипту

Історія державності та культури Стародавнього Єгипту поділяється на кілька періодів:

- Раннього (3100-2700 рр. до н. е.),
- Стародавнього (2700-2160 рр. до н. е.),
- Середнього (2134-1786 рр. до н. е.),
- Нового (1575-1087 рр. до н. е.) царства.

Для усіх цих періодів характерна своєрідність культурного розвитку.

Первісні уявлення і багато релігійних культів, що були характерні для єгипетської релігії, зберегли своє значення протягом усієї історії Стародавнього Єгипту. Пережитки поклоніння богам-тваринам простежуються у появленні голів тварин та птахів у єгипетських богів або в деталях їх головних уборів. Найбільш шанованими тваринами були бик, баран, жук (античні письменники

2. Формування культу богів.

Здавна в єгипетських центрах сформувалися культу сонячних богів, які мали різні імена: Ра, Атум, Гор, Хепрі. Поступово особливого значення набуває бог сонця Ра. Цей культ вийшов за межі значення місцевого бога, а його зв'язок з царським культом мертвих зробив Ра загально-єгипетським державним богом.

Особливе місце займав культ фараона. Офіційне обожнення царської влади – характерна риса єгипетської релігії. Фараон вважався намісником бога на землі, а ім'я "Гор" стає одним з його священних титулів. Влада фараона поширювалася не тільки на країну, але й на явища природи. З культом фараона був тісно пов'язаний культ всеєгипетського бога Осириса, бога природи, що вмирає та воскресає.

3. Споруди потойбічного культу.

Будинки простих єгиптян будувалися з каменя. Будинки вельмож мали до 70 приміщень і займали площу біля 240 кв. м. Стіни розмальовувалися геометричним та рослинним орнаментом; підлога і колони фарбувалися різним кольором. Уявлення про царські палаци надає відомий палац Аменхотепа III у Фівах.

Але значно краще збереглися споруди, які були присвячені потойбічному культу – гробниці та піраміди (одне з семи чудес світу). Першою погребальною спорудою, зробленою з каменя, була гробниця-піраміда царя Джосера. Така піраміда стала початком будівництва геометрично правильних пірамід, які були багато століть основною формою царського поховання. Найбільш відомі з них піраміди Хеопса (займає більш 5 гектарів, її висота досягає 147 метрів) і Хефрена.

Основні правила для скульптури (перша в історії система канонів) були складені ще в часи Раннього Царства: фігурка людини зображується в фас, а її голова і ноги – в профіль. Очі інкрустувалися каміннями і бронзою. Велику

4. Система писемності.

Система писемності у Єгипті, завдяки господарським потребам, склалася ще у період Раннього Царства. Для кожного звука було вироблено окремих знаків, але на алфавітне письмо єгиптяни не перейшли.

Від часу Раннього Царства до нас не дійшли літературні праці, якщо не враховувати "автобіографічних" надписів у гробницях. Поступово ці "біографії" набували літературної форми. З епохи Середнього Царства відома "Повість про Сінухета". Художня історична література подана царськими літописами та "автобіографіями" вельмож. Серед поетичної літератури відомі гімни богам і царям, любовна лірика.

Єгиптяни зробили вагомий внесок в астрономію, створивши сонячний календар. Інший важливий внесок у розвиток астрономії – розподіл доби на 24 години. В епоху Нового Царства було створено водяний та сонячний годинники. Єгипетська математика також виникла з потреб господарства. З епохи Середнього Царства вже існували збірники задач. З цього періоду у Єгипті удосконалюються знаряддя праці, будуються іригаційні системи – Фаюмський оазис.

З Раннього Царства накопичилося багато знань у сфері анатомії та медицини, з'явилися лікарі різних спеціальностей. Існували практичні посібники для лікарів, хоча в них ще наука перепліталася з магією. В Єгипті існував своєрідний інтелектуальний центр "Будинок життя", у якому створювалися філософські трактати, священні та магичні книги.

Пізній період історії Стародавнього Єгипту характеризується занепадом держави, посиленням впливу інших культур: лівійської, асирійської, грецької.

У 332 р. до н. е. Єгипет завоював Олександр Македонський, який отримав титул царя та був проголошений сином бога Амона. На його честь збудовано місто Олександрія, яке стає культурним центром греко-східного світу. Сама велика визначна пам'ятка міста – Олександрійський маяк – одне з

Культура Стародавнього Єгипту в значній мірі сприяла історичному та культурному розвитку народів Азії, античної Греції та Риму. Художні та наукові досягнення єгиптян стали основою для подальшого розвитку світової культури.

Контрольні питання

1. На які періоди поділяється історія державності та культури Стародавнього Єгипту?
2. Які культури богів притаманні Єгипетській культурі?
3. Які споруди будувались в Стародавньому Єгипті?
4. Чим характерна система писемності в Стародавньому Єгипті?

Список використаних джерел

1. Велика ілюстрована енциклопедія мистецтва. М . Холлінгсворт - К.:Махаон. Україна,2011.
2. Дудникова Г. История костюма / (серия «Учебники XXI века»). Ростов н/Д: Феникс, 2001.-416с.
3. Сидоренко В. И. История стилей в искусстве и costume/ Серия «Среднее профессиональное образование .» - Ростов н/Д: Феникс, 2004 - 480с.
4. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. М., Искусство. 1993,1994.